

ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ੋਨ ਅਗਾੜਾ-ਪਿਛਾੜਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ

3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲਈ ਰੇਲਾਂ ਦਾ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਤਰਨਤਾਰਨ (ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ)-ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਜ਼ੋਨ ਅਗਾੜਾ-ਪਿਛਾੜਾ ਦੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਗਾੜਾ-ਪਿਛਾੜਾ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਬੀਬੀਓ ਦੀ ਜ਼ੋਨ

ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰੁੱਠ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾੜਾ ਭਾਗ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਕੇਵਲ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਲ੍ਹਾਂ ਚੌਕਾ ਕੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸਗੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦੀਆਂ।

ਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਉਥਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਲਯੀਮਪੁਰੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਾਇਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦੋਵਾਂ ਫ਼ਰਮਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ 2 ਘੰਟੇ ਦਾ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੈਲੀ ਅਤੇ ਅਸੀਸ ਮਿਸ਼ਰਾ ਟੈਲੀ ਨੂੰ 302 ਧਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਜੇਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸਲਾਮ 'ਚ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਨੀਕਰ ਕੌਰ ਸੁਰਜੀਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਮੁਸੈ, ਗੁਰਦਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗੰਗੋਐਆ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਜ਼ੀਉਥਲਾ ਆਦਿ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦਲ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੈਈਆ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਬੀਓ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਿੰਦੀ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਨਪੁਰਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬੀਬੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਬੇਲੋੜੇ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਬੇਰਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਨਸ਼ਾ,

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ: ਸੇਖਵਾਂ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ)-ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣਾਵਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਨਿਜ਼ਾ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਕੌਪ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੁਬੇ ਡਰ ਅੰਦਰ ਚਹੂੰ-ਪੰਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਰ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਪੁਸਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਔਸ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ)-ਲੋਕ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਸਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਵਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਔਸ 22 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਖਿਕ ਸਿੰਘ ਕੁਰਾੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਡਾ. ਲੋਚ ਗਜ, ਮੰਗਤ ਚੰਦਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਸੋਹਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਸੰਬੰਧ 10 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਰਮਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਗਰਾ, ਸੀਤਲ ਗੁੱਨਪੁਰੀ, ਬੂਟਾ ਰਾਮ ਆਜ਼ਾਦ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਮਲਕੀਤ, ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਕਮਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਰਲ, ਮਨਬਾਵਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ, ਡਾ. ਮਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਜ਼ੋਹਲ, ਪੁਨਮ ਠਾਗੁਰ, ਲਖਣ ਮੋਖੀਆ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸੋਖੀ, ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਭੇਜਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਔਸ ਭਗਤ)-ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਜਗਾਮ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਮਾਟੋਗਰ ਡਿਮੋਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਉੱਪਾ ਸ਼ੇਕਰ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ 'ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗਏਗੀ ਕਾਰਨ ਖਾਸ ਹੋਈ ਖਾਸਮਤ ਦੀ ਫ਼ਾਲ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਲਦੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਗੁਰਦੇਵ, ਧਰਮਕੋਟ ਪੱਤਣ, ਭਾਲਾ, ਮਨਸੂਰ, ਘਨੈਈਆ ਆਦਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੂਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਕਲਾਨਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣੀ ਮੰਤਰੀ ਬੁਚੇ ਨੰਗਲ ਦੇ

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਬਾਬਾ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)-ਬੁਠਾਨ ਗਿਆਨੀ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੋਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 5-6 ਤੋਂ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਬਿਤ ਮੀਰੀ ਮੀਰੀ ਗਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਸੇਵਾ ਸੰਸਾਠਿਟੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਰਪੰਚਾਂ ਪੰਚਾਂ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸਕੱਤਰ ਥਾਪਿਆ

ਬਾਬਾ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)-ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਅਜਨਾਲਾ ਰੋਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲਾ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਬੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸਕੱਤਰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਿਹਸੀਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਨਵਰੇਜ ਲਈ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਜਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਖੂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ : ਬਲਜੀਤ, ਪੁੰਦਾ

ਖੂਬਰ ਸਾਹਿਬ (ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੱਧਾ)-ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾਰਾਂ ਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕਸਬਾ ਖੂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 22 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਨਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਨਵਰੇਜ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਕਾਨਵਰੇਜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ ' ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਜ਼ਿਲਾ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਦਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਕਨਵੈਨਰ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਬਲਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕੋਂਡਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨਵਰੇਜ ਨੂੰ ਬੌਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਸੁਭਾ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਆਈ, ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾੜੀਐਮ, ਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਦਵੀ ਕੁਮਾਰੀ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਦਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੋਹਲ ਆਦਿ ਆਗੂ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਥੈਕਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਸੇਂਟ ਸੋਲਜਰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਵਰੋਜ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਬਣਿਆ ਸਟੇਟ ਚੈਂਪੀਅਨ

ਜੰਠਿਆ ਗੁਰੂ (ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ)-ਪੰਚਕੁਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਦੇ ਅਥੈਕਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਂਟ ਸੋਲਜਰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਵਰੋਜ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਸਟੇਟ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਿਆ ਹਨ। ਹੀ ਬੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਮੈਚ ਵਿਜ਼ਾਟ ਮੁਕਾਬਲਾ ਰਖਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਚ ਦੂਸਰੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਤਨੰਜਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ, ਜਯੋਤੀ ਨੇ ਦੂਜੀ, ਨਿਤਾਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੰਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਫਸਟ, ਫਤਿਹ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੂਜੀ, ਹਰਿਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਚੌਥੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਏਕਮ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਸਟ, ਅਮਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਿਕੰਡ, ਰਿਚਮ ਕੌਰ ਨੇ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅਰਹਮ ਜੈਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ, ਨਵਰੋਜ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦੂਜੀ, ਸ਼ਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਐਮਡੀ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰੀ ਅਤੇ ਪਿੰ. ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਬੀ ਅਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ਰਮਾ ਕੁਆਡੀਨੇਟਰ, ਨਿਲਾਕਸੀ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਤੇ ਬੱਚੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਬੈਸਟ ਵੈਸਟਰਨ ਲਾ ਵਿਸਟਾ' ਦਾ ਦੌਰਾ

ਦੀਨਾਨਗਰ, (ਜੱਸੀਵ)-ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਐੱਮ. ਕਾਲਜ ਦੀਨਾਨਗਰ ਦੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਐਂਡ ਹੋਟਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰ. ਕੇ. ਤੁਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਬੈਸਟ ਵੈਸਟਰਨ ਲਾ ਵਿਸਟਾ' ਹੋਟਲ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟੂਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ 30 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਹੋਟਲ ਦੇ ਐੱਚ.-ਆਰ. ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਪੁੰਨ ਚੌਬਿਅਾਲ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਕੀਪਿੰਗ ਮੈਨੇਜਰ ਨੀਰਜ ਦੇ

ਪਹਲੀ ਦੀ ਸੂਚੱਜੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਤਹਿਤ ਮਿਰਜ਼ਾਜਾਨ 'ਚ ਲੱਗਾ ਕਿਸਾਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ

ਬਟਾਲਾ, ਸਰੰਬਰ (ਡਾ. ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਬਟਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਬਲਾਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਅਧੀ ਡਾ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿੱਬਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹੇਠ ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਹਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਪਰਮਬੀਰ ਕੌਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ (ਪੇਂਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿੱਬਰ,

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ (ਬਟਾਲਾ) ਨੇ ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚਲੇ ਜ਼ਹੁਰੀ ਤੌਰ ਦੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਅਫਸਰ ਬਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਬਿਸਿਡੀ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਵੇਸ਼ ਸੀਡਰ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਗੁਰਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪ ਨਿਗੰਧਕ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਿਸਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੱਮੂਚੱਕ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਸਾੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ)-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਬਲਾਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਦੀਨਾਨਗਰ ਅਤੇ ਰਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਸਥਾਰ ਅਫਸਰ ਸਕਲ ਖੜਕੋਲੀ ਦੀ ਦੋਹ ਬੱਚ ਹੇਠ ਪਿੱਠ ਸੱਮੂਚੱਕ ਵਿੱਚ ਟਟਕਬ ਬਹਿੰਗੀ ਦੀ ਅਵੇਅਰਨੈੱਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਸ ਬਲਾਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਦੀਨਾਨਗਰ ਵਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਹਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਹਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰ ਕੀੜੇ ਮਰ ਜਾਣੇ ਹਨ ਤੇ ਪਰਤੀ

ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਸੀ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੇ

ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕਲਸੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਬਟਾਲਾ, (ਡਾ. ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)-ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਨੌਬਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਸੀ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੇ ਹਨ ਅਤੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ, ਵਰਗ ਤੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ। ਨਿਪੁੰਨ ਗੇਟ ਬਣਾਣ ਵਿਖੇ ਪਹਾਣੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਚੇਰਾਨ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ੇਰੀ ਕਲਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਹਲਕਾ ਮੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਮੰਗੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉਨ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੱਚੇ ਗੱਠਿਆਂ ਲਈ ਗੱਠਾਂ, ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਂਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 17 ਦੀ ਸੇਨੀਅਰ ਨੇ

ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨੇ ਰੋਡ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਪੁਲਸ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤਾ ਧਰਨਾ

ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਔਸ ਭਗਤ)-ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਢਿੱਲੀ ਗਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਬਲਾਕ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਸਿਆਂ ਵਾਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਟਾਲਾ ਰੋਡ ਚੱਕ ਕਾਹਲਾ ਵਿਖੇ ਦੁਪਹਿਰ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੋਡ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਰਾਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਸਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਸਕੱਤਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਿੱਤੋੜਗੜ, ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਕੋਟਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪੁਲਸ ਚੋਰਾਂ ਨਾਲ ਠਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਚੋਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਟੱਟ ਦਾ ਸਨਾ ਅਤੇ ਨਗਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਉਨ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ ਬਰਾਮਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟੱਟ ਵੀ ਕੱਢੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਨੌਸ ਚਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਆਉਣੋ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਸ ਬਾਣਾ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅੱਗੇ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਜੇ ਧਰਨਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਕੂਲ ਲੱਖਣ ਕਲਾਂ 'ਚ ਟਰੇਜ਼ਰ ਹੰਟ ਗੇਮ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ

ਕਲਾਨੌਰ, 21 ਸਤੰਬਰ (ਮਨਦੀਪ ਕੌਰਲੀ)-ਕਸਬਾ ਕਲਾਨੌਰ ਦੇ ਨਜਦੀਕ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਲੱਖਣ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਿੰਦਰ, ਗੁਰਬੀਰ, ਮਲਜੋਤ ਆਦਿ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੰਬਾ ਹਾਊਸ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿੱਤਾ ਜਿਨ ' ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਬੀਰ ਕੌਰ, ਅਨਮੋਲ ਸਰੰਤਾ ਭਾਇਰੇਂਕਟਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਪਿੰ. ਮੈਂਡਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਰਲੋ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟਰੇਜ਼ਰ ਹੰਟ ਗੇਮ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ ' ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਬੀਰ ਕੌਰ, ਅਨਮੋਲ ਸਰੰਤਾ, ਸੀਰਤ ਸਰੰਤਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਜੋਤ ਕੌਰ, ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਅਸ਼ਮੀਤ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ, ਗੁਰਲੀਨ, ਜਰਮਨ, ਸਿਕੰਦਰ, ਅਗਮ, ਗੁਰਦਿੰਦਰ, ਗੁਰਬੀਰ, ਮਲਜੋਤ ਆਦਿ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੰਬਾ ਹਾਊਸ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿੱਤਾ ਜਿਨ ' ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਬੀਰ ਕੌਰ, ਅਨਮੋਲ ਸਰੰਤਾ ਭਾਇਰੇਂਕਟਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਪਿੰ. ਮੈਂਡਮ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਰਲੋ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟਰੇਜ਼ਰ ਹੰਟ ਗੇਮ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ ' ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਨਬੀਰ ਕੌਰ, ਅਨਮੋਲ ਸਰੰਤਾ, ਸੀਰਤ ਸਰੰਤਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਜੋਤ ਕੌਰ, ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸਹਿਜਪ੍ਰੀਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾ ਵੱਲੋਂ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟ

ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ

ਡਾ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾ

ਭਰੇ 500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਕਰ ਕੇ 15 ਰਾਜ ਚਲਾਏ ਗਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਉਮਰ ਭਰ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਾਰੀ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕੀ
ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ - ਸਮੂਹ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਨਗਰ ਪੈਰੋਵਿੰਡਪੁਰ (ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲੁਹਾਰ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਹਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਜੀ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ: ਲੋਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (87) ਐਸ ਜੀ ਪੀ ਸੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੂਰੀ 15 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ : ਸਮੂਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ)

ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ:-
 * ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰਜਮੇਬੰਦ ਸਟਾਫ * 100 ਕੈਮਰੇ ਨਹੀਂ
 * ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਯਥੇਸ਼ਤਾ ਭਵਿੱਖੀ ਕੈਂਪਸ
 * ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੂਟਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੁਵਿਧਾ
 * ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਫੀਲਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਲ
 * ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਮੰਦਰ ਵੱਲ ਸੁ. ਯਤਿਵਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਲ
 * ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਮੰਦਰ ਵੱਲ ਸੁ. ਯਤਿਵਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਲ

ਸੰਪਰਕ- 70875-44789

Mata Sahib Kaur
Tajinder Singh (M.D.)
Lata Sabi Singh (Principal)

Modern Sen. Sec. School
Bharawal (Tarn Taran)

From Play Pen to 10+2 Class
Affiliated to Punjab School Edu. Board (T.T. 0002109)

Co-Education Enriched with all Modern Facilities
Medical, Non-Medical, Commerce & Arts Groups Available.

Mob.: 94633-08701, 94654-90255

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਵੱਲੋਂ: ਚੋਖਾ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਿਹਾਬ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਸੀਨੀਅਰ 'ਆਪ' ਆਗੂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਪੁਖਰਾਜ ਕਿਸਾਨ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਵੱਲੋਂ: ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਵਾਲੇ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਲੋਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ

- * ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ।
- * ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਲੈਬਰੇਟਰੀ ਅਤੇ ਹੋਮਿਊਪੈਥਿਕ ਹਸਪਤਾਲ।
- * ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਗੁਰਮਿਤ ਕਲਾਸਾਂ।
- * ਲੋੜਵੰਦ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਮੁਫਤ ਸਿਲਾਈ ਕਵਾਈ ਕੋਰਸ।

ਵੱਲੋਂ: ਲੋਕਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ)
ਮੋ: 95928-57729

ਮਾਣਤੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਆਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਵੱਲੋਂ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਵਾਲੇ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟ

ਸ. ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
ਵਿਧਾਇਕ, ਫਰੀਦਕੋਟ

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੀਤ ਕੁਮਾਰ
ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ

ਸ਼ੇਖ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 12ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਪਿੰਡ ਕੋਠੀਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਲਤਾਨ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਸੇਖ ਜਮਾਲੂਦੀਨ ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਬਚਪਨ 'ਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸੇਖ ਜਮਾਲੂਦੀਨ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੇ ਪਿਛਾੜੇ ਮਰਹੂਮ ਹੋ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਮਰੀਅਮ ਨੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਲਤਾਨ ਭੇਜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁਲਤਾਨ ਸੰਸਾਰਿਕ ਅਤੇ ਦੁਹਾਨੀ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਫਰੀਦ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਖਵਾਜਾ ਬਖਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਸਨ। ਸੰਤ ਸੁਰਾਖ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 130 ਸਲੋਕ ਦਰਜ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉੱਚਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਅਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਦਾ ਦੀ ਇਬਾਦਤ 'ਚ ਲੀਨ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ 12ਵੀਂ, 13ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਕਵੀ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਦੀ ਰਚਿਤ ਸਦਕਾ ਆਪਣੇ ਭਾਵ, ਖਿਆਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਨਾਮਾ ਖੱਟੀ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਹਿੰਦੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਦੇ ਨਗਰ ਪਾਕਪਟਨ 'ਚ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ, ਜੋ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 46-47 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਹੈ।

ਫਰੀਦਕੋਟ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਜਾ ਮੇਕਲਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਕਲਰਹ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਪਾਕਪਟਨ ਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲੰਘੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰਾਜਾ ਮੇਕਲਸੀ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਲੇ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹੱਰਮਤ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵੱਗਾਰ ਵਜੋਂ ਲਗਾ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਗਾਰੇ ਦੀ ਡਰੀ ਟੈਕਰੀ ਸਿਰ ਤੇ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਟੈਕਰੀ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਟਿਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ, ਫਿਉਟੀ ਤੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਖੁਦ ਮੈਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਹ ਕੇਤਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਫਰੀਦ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਮੇਕਲਸੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਫੜ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਹਟਾ ਕੇ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ 'ਫਰੀਦਕੋਟ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੁਗਿਆ ਜੈਨ
ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ., ਫਰੀਦਕੋਟ

ਸ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
ਡੀ.ਪੀ.ਆਰ.ਓ., ਫਰੀਦਕੋਟ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ
ਚੇਅਰਮੈਨ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਫਰੀਦਕੋਟ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਆਰਾਈਆਂ ਵਾਲਾ ਕਲਾਂ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
ਫੋਨ : 94637-85910

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੌਂਬ
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਫਰੀਦਕੋਟ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਲੱਧਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫਰੀਦਕੋਟ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ, ਪ੍ਰੀਮੀ ਖੁਦਰ

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸਲਾਹਕਾਰ (ਸ਼੍ਰੀ.ਆ.ਦ., ਬ)

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ

ਹਰਨੂਰ ਸਿੰਘ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ !!

ਬੇਦੀ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ ਰਿਪੇਅਰ
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪਾਰਕ ਵਾਲੀ ਗਲੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ
ਮੋਬਾ. : 99146-98763

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੰਟੀ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਕਾ

ਘੱਲ-ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਰੰਗਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੁਖ਼ਰੂਰ ਰੰਗ : ਰਾਜੂ ਘੱਲੜਾ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ) - ਘੱਲ-ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭੋਗਣੇ ਪਾਉਣੇ ਸਾਡੇ ਰੰਗਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਹ ਰੰਗ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਰਾਜੂ ਘੱਲੜਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਰਾਏ ਖ਼ਾਮ (ਕੱਚੀ ਸਰਾ) ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਉਹਨਾਂ ਸਰਾਏ ਖ਼ਾਮ ਦਾ ਡਿੱਡਾ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਡਿੱਡੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾਮੀ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੇ ਘੱਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਟਕੇ ਦੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਸੁਮਿਤ ਖੰਨਾ ਵਿਚਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਡਿੱਡੇ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹਲਕੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਗੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਕਰਵਾਇਆ ਡਰਾਮਾ ਫੈਸਟੀਵਲ

ਫਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਿਗਜੈਂਡਰ ਡਿੱਸਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)-ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੀਫੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਪੰਡਿਤ ਚੌਤਨ ਦੇਵ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਡਰਾਮਾ ਫੈਸਟੀਵਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਲਈ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਬੀਬਾ ਬੇਅੰਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ-ਕਮ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਤਕ ਮੇਲਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਗੁਰਤੋਂ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਡਰਾਮਾ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਬੁਲਦ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ 'ਮਿਰਜਾ'

ਨਾਟਕ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਟਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਕਾਰ, ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਕਮੇਡੀਅਨ ਗੁਰਚੇਤ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ 'ਟੈਨਸ਼ਨ ਫਰੀ' ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਸੇਖੋਂ, ਡਾ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਮਹੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਰਦਾਰ ਐਵਾਰਡੀ ਜਸਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੀ, ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਨੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੀਐਚਓ, ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ ਆਗੂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਗੰਜਿੰਦਰ ਦਾਸ ਰਿੱਠੂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਡਾ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ, ਮਹੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਰਦਾਰ ਐਵਾਰਡੀ ਜਸਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੀ, ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੁਖਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰੇਸ਼ ਅੰਗਰਾ, ਪ੍ਰਫੈਰਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਸਵਾ, ਪ੍ਰਫੈਰਾ ਸੇਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਫੈਰਾ ਬੀਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾ ਪੱਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼ਹੀਦ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ

ਲੋਕਵਾਲ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਪਲ) : ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਭੱਠਲ ਦੇ 16 ਪੰਜਾਬ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖੇਮਕਰ ਯੁੱਧ 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਭੱਠਲ ਵਿਖੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਰਾ ਪਾਠ ਪਾਠੇ ਗਏ, ਉੱਚੇਰਤ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵੱਲੋਂ ਵੈਰਾਗਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਸੁਬਦਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨ ਤੇ ਦੋ ਭਰਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਇਲਾਕੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਲਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਬਦਾਰਨੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਬਖ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ, ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਲਖਵੀਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ, ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਤਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਜਵੰਦਾ, ਗੋਲਡੀ ਖਹਿਰਾ, ਸ਼ੈਲੀ ਖਹਿਰਾ, ਬਾਬ ਸਿੰਘ, ਮਹਿਕਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

'ਬਲਡੋਜ਼ਰ ਨਿਆਂ' ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ... (ਆਖਰੀ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਸਮਾਨਾ ਐਤਵਾਰਤਾ

ਕਿਤਾਬਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਾਜਿਬ ਹੋਣਾਂ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਡੁਪਾਈ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਬਾਗਪੁਰ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ 94174 27538

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 22 ਸਤੰਬਰ 2024

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਇਕ ਫਰਾਂਸੀਸੀ, ਵਿਕਟਰ ਲੈਬਰੂਨ ਜੋ, ਇਕ ਸਮੇਂ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਲਿਓ ਤਾਲਸਤਾਏ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਨ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਏਥੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਤਾਲਸਤਾਏ ਦੀ 196ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਸੀ। (ਮਿਸਟਰ ਲੈਬਰੂਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 40 ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਜਾ ਵਸਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਏਟੀਕਸ ਨਗਰ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੂਸੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। -ਸੰਪਾਦਕ)

ਤਾਲਸਤਾਏ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸਦਾ ਆਖਦਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਖਾਤਰ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਲੱਭ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖਦਾ, 'ਮੇਰੇ ਬੁਢਾਪੇ ਉੱਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ? ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸੱਤਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਕੋਈ ਤੀਬਰ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਘੁੱਮਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ? ਇਕ ਦਿਨ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਣ ਲਏਗਾ।' ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਵਲੋਂ ਹੋਏ ਭਰ- ਵੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਝਾਕ ਰਹੀਆਂ ਮਿਹਰਬਾਨ, ਚੁਸਤ ਅੱਖਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ : ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਚਾਈ ਹੈ।

ਵਿਕਟਰ ਲੈਬਰੂਨ

ਵਿਕਟਰ ਲੈਬਰੂਨ

ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸਾਂ, ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਘਟਦੀ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ 78 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਰਸ ਜਾਂ ਅਕਾਊਂਟ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅਜੇ ਉੱਪ ਚਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਇਕ ਜੱਗ ਅਤੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਡੱਲ ਚੁੱਕੀ ਵੇਖਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਪਛਾਣਦੇ ਲਿਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਡੱਲ ਖਾਲੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਜੰਗ ਤਾਸ਼ਾ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਸਵਾਈ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਦੋਸੀ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਉੱਠਦਾ ਸਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੁਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਿੱਝੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਟੱਪਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਨਿਰੋਲਾਈਏਵਿਚ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਕਮਰੇ ਦਾ ਬਹੁਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਤਾਸ਼ਾ ਦਮ ਅਤੇ ਫੁਰਤੀਲਾ ਮੌਰੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬੁਝੇ ਅੱਗੇ ਆ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ। ਬੜੇ ਨਿੱਘ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ

ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਤਾਲਸਤਾਏ ਆਪਣੀ ਕਾਫੀ ਪੀਦਾ, ਡਾਕ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਉਪਰ ਹੀ ਨੋਟ ਝਰੀਟੀ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਕੋਈ ਵਾਲੀ ਟਰੇਅ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਹੀ ਏਥੋਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਅਕੇਵੇਂ 25 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਖਾਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਲੱਗਭੱਗ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਯਾਸਨਾਇਆ ਪੋਲਯਾਨਾ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹਿਰਨ ਲਈ ਆਖਦਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜਾਂ ਦਸ ਕੋਪਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੱਛਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੱਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਖੁਬਲ

ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਸੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਰਕਮ ਸਰਫ਼ ਕਰਕੇ ਵੰਡਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗਾਇਲਟੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੈਣੀ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਬੀਟੇਟਰੀ ਐਂਡ ਲੈਣੀ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

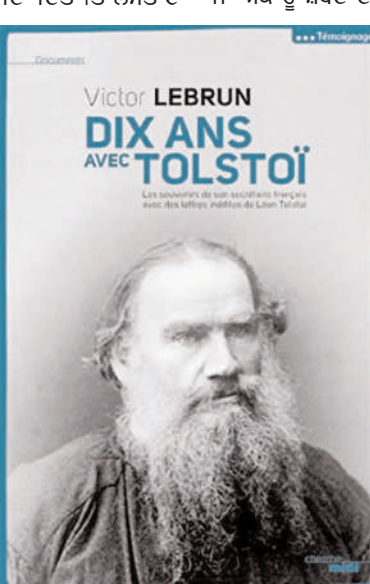
ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਲਸਤਾਏ ਲੰਮੀ ਸੈਰ ਲੈਣ ਨਿਕਲਦਾ ਜਾਂ ਘੱਤ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਮੀਲ ਦੂਰ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਸੈਰ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਐਂਸਟੇਟ ਤੋਂ ਚੁਗਿਰਦੇ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਜੰਗਲੀ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂਦਾ। ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖ ਆਮ ਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਗਾਲਤ ਅੱਖੀ ਵੇਖਣ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਫੌਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਗੁਆਚਾ ਪਤੀ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅੰਗ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਦੇ ਪਿਛਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਅਖੀਰ ਵਾਰ ਤੋਂ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਰੀ ਉਪਰ ਰਹਿੰਦਾ। ਘਰ ਪਰਤਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਆਰਾਮ

ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਾਗਲੀ ਸੀਟ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਆਖਦਾ। ਮੈਂ ਸਾਕਾਰਾਗੀ ਸਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬਾਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਹਾਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਪ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬਜ਼ੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕਰਦਾ। ਕਾਊਂਟੈਸ ਸਾਕਾਰਾਗੀਏ ਨੂੰ ਨਰਫਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮੇਜ਼ ਦੇ ਦੁਸਰੇ ਸਿਰੇ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪਿਆਦੇ ਚੌਜਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਖਲੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਛੋਟੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬੁਝਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਧਿਐਨ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਪਿਆਨੋ ਵਜਾਉਂਦੇ, ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰ ਨਾਲ ਭਰ ਦੇਂਦੇ। ਤਾਲਸਤਾਏ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਲਿਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਨੂੰ ਤਾਲਸਤਾਏ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਲਟ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਮੁੜ ਨਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਝ ਹੀ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਲੇਖਕ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਜੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਗ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਮਸਲੇ ਦੇ ਤੱਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਬੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਦਾ। ਹਰ ਵਾਕਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰੁੱਜੀਵਤ ਸ਼ਬਦ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਇਸ ਉਪਰ ਅਤਿਅੰਤ ਕੋਮਲਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ, ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਡੁੱਘਾਈ ਨਾਲ ਬਲ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਮਹਿਜ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਬੀਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਥੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਸ਼ਰੋਣ ਖੜਦਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ (ਕੋਕਲ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸੰਸਾਰੀ ਦਰਸ਼ਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ) ਟੋਲੀ ਤਾੜ ਖੜਦੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵਿਦਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਪਤੀ ਮਨ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ। (10 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਦੇ 'ਨਵਾਂ ਸਮਾਨਾ' 'ਚ)

.....1906 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਮ ਹੀ ਯਾਸਨਾਇਆ ਪੋਲ-ਯਾਨਾ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਸੋਫੀਆ ਆਂਦਰੇਵਨਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਨਕਲ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਮੱਤਵ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਲਸਤਾਏ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਮਹੱਤਵ ਰਹਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਗੱਭਰੂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋ, ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰ-ਕਮਰੇ ਵਿਚ, ਜੋ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ, ਨਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੇਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਸਕੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਨਜ਼ਿੰਨਤਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਖਤ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਦਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਸਦੀਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਿਆ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਬੜੇ ਨੇੜਿਉਂ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਫੇਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਮੰਗਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਆਤਮਕ ਨਾਟਕੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤਾਲਸਤਾਏ ਨੂੰ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ ਲਈ ਆਖਦੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਆਪਣੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਜਾਂ ਪਾਰਮਿਕ ਡੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਭਾਕ ਵਿੱਚ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੱਭ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਗਲ ਵੀ ਭੇਜਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਤਾਲਸਤਾਏ ਕੋਲ ਕੋਈ ਐਡਰੈਸ ਬੁੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਗ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਈ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੁੱਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਤਾਲਸਤਾਏ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੁੰਬਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਸੀ ਅੰਤ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਤਾ, ਕੋਮਲ ਭਾਵੀ ਸੁਖਮਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿੱਘਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਦੂਸਰੀ, ਲਿਖਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਥਾਹ ਲਗਨ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਮਰੱਥਾ।

ਭਾਰਤੀ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਬਹਿਰਮੁਖਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਅੰਤਲੇ ਪਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਹਾਣੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹਾਂ-

ਮੁਹਾਫਿਜ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੀਤਾ ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨਾਵਲ 'ਇਨ ਕਸਟੋਡੀ' ਤੋਂ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਦੀ ਅਨੀਤਾ ਦੇਸਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤਾਲਸਤਾਏ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੋਵਲ ਤਾਲਸਤਾਏ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਦੇ ਬੁੱਧੂ ਜਾਂ ਬੋਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਪਿਆ ਮੰਗਦਾ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਿਲਮ 'ਮੁਹਾਫਿਜ਼' ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ...

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੋਵਲ ਤਾਲਸਤਾਏ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਦੇ ਬੁੱਧੂ ਜਾਂ ਬੋਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਪਿਆ ਮੰਗਦਾ

ਉਹਦੇ ਅਦਬ ਦਾ ਤਾਲਸਤਾਏ ਵੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਅਧਿਐਨਕ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇਸਤ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹ ਭੁਪਾਲ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਮਕਬੂਲ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂਰ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਬਾਦੀ ਦੀ ਇਟਰਵਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਨ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੌੜਤਾ ਮਾਨਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਤਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਨੂਰ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਬਾਦੀ ਦੇ ਘਰੋਲੋ ਗਲਾਤ ਬਹੁਤ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਹੁਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਦੀਆਂ। ਦੇਵਨ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨੂਰ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਬਾਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭੁਪਾਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਖਨਊ ਵਰਗੀ ਸ਼ਾਇਰਤਗੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਅਦਬੀ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਹੈ।

ਪਰ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਕੁਸੈਲਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਬੋਗਮ (ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ), ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਹੈ, ਵੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਮਹੱਤਵਕਾਂਕਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਰਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਮੰਨਣ। ਦੇਵਨ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵੇਲੀ ਤੇ ਇੱਕ ਉਪਰਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਥਾਜ ਹਨ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਵਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਾਇਰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਝ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਤੇ ਇਟਰਵਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਉਥੋਂ ਹੀ ਰੁਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਨੌੜਤਾ ਮਾਨਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਵਿਕਰਮ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੂਹ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਹੈ।

ਦੇਵਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਖਫਾ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਵਨ ਉਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੇਵਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭੁਪਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮਕਾ

ਮਰਚੈਂਟ ਐਂਡਰੀ ਪੁੱਛਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸਮਾਇਲ ਮਰਚੈਂਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ ਪਰਫਟ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਕਸ਼ਨ ਦੇਵਨ (ਉਮ ਪੁਰੀ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬੁਝਾਨ (ਉਮ ਰਸੀਆ) ਹੈ, ਪੁਰਾਤਨ ਹਵੇਲੀਆਂ ਨਾਲ, ਰਸਮਾਂ, ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ 'ਚ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੇਵਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਵੇਲੀਆਂ ਢਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪੁੱਛਕਸ਼ਨ ਦੇਵਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕਹਿੰਦਾ, ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮਲਬਾ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲ ਦੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁੱਛਕਸ਼ਨ ਦੇਵਨ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਉਸ ਵਿੱਚ

ਦੇਵਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਖਫਾ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਵਨ ਉਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੇਵਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭੁਪਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮਕਾ

ਦੇਵਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਖਫਾ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਵਨ ਉਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੇਵਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭੁਪਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮਕਾ

ਦੇਵਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਐਡੀਟਰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਖਫਾ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਿਲਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਵਨ ਉਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੇਵਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭੁਪਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮਕਾ

ਅਣਖੀ ਦੇ 92ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਬਨਾਲਾ-ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਪੈਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਗਲਪਕਾਰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਦੇ 92ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਅਰਥ ਮੌਰੇਮੀਅਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਐਂਡ ਕਲਚਰ ਸੈਂਟਰ ਸੰਘੜਾ ਰੋਡ ਬਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਡਾ. ਕੇ.ਐੱਲ ਗਰਗ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਕੇ. ਐੱਲ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਿੱਧਾ ਬਿਨਾਂ ਵਿੰਗ ਵਲ ਵਾਲਾ

ਲੇਖਕ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅੱਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਨਿੱਠੇ ਕੇ ਲਿਖਿਆ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਣਖੀ ਨੇ ਖੁਦ ਵੱਡਾ ਲੇਖਕ ਹੋ ਕੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਛੋਟਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਖੀ ਦੇ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਝਾਤ ਪਾਈ। ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਉੱਘੇ ਗਲਪਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਣਖੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਟਕਸਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਅਣਖੀ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਥਾਕਾਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਾ ਨੂੰ 7ਵਾਂ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ 2024 ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਕਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਪੌਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਬਾਰ

ਸਿਭਨੀ : ਗਲੇਨਵੁੱਡ (ਸਿਭਨੀ) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਸਿਕ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਉੱਘੇ ਲਿਖਾਰੀ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ 'ਛੱਲਾ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ' ਦੇ ਛੱਲਾ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜ ਨਾ ਮਾਣੀ, ਓ ਗਈ ਜਵਾਨੀ—' ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ 'ਛੱਲਾ' ਗਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾੜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਹਰ ਨੇ 'ਜਵਾਨੀ' ਉ ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ !' ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਚੁਲ੍ਹੀਆਂ/ ਮਿੱਠੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਦੇ ਛੱਟੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਸ ਦਾ ਖੇਤਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੌਲਾ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਚਬਾੜੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਪੌੜ੍ਹ ਵਿਗਾਸ, ਸ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਯਾਨੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਗਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੀ ਤੁਸਮੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ 'ਚ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਹਰ ਖਾਂਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੱਧ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਗਿਭਤਿਆਂ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਤੇਂਦਰਸੁਤੀ ਲਈ ਜੀਵਨ-ਸਾਚ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਤਕਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ, ਸਮਾਜਿਕ ਗਿਭਤਿਆਂ ਦੇ ਜੰਗ ਤੋੜ, ਫੁਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦਿਆਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਸਿੱਕ ਤੇ ਰਾਮਪੁਰੀ ਦੇ ਫੁਕਰੇਪਨ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਵਲਸ਼ੀਲ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਨਵੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ, ਵਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ

ਸਮਕਾਲ

ਸ਼ਬਦ : ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2024

ਇਸ ਵਾਰ 'ਸ਼ਬਦ-108' ਅੰਕ ਅਗੱਤਾ ਹੀ ਛਪ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਅਲ ਸਦਾਵੀ ਦਾ ਅਰਬੀ ਨਾਵਲ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਕੌਸ਼ਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਕਹਾਣੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਠਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਪਾਦਕੀ ਦੇ 'ਮੋਹਾ ਪੰਨਾ' ਵਿਚ ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਥਾਕਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਖਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉੱਠ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅਗਾਂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਟਰੇਪ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਰਚੇ ਦੇ 83 ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਫੈਲਿਆ ਨਾਵਲ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਕਈ ਵਰਿਚਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਨਾਵਲ ਹੈ। ਅਲ ਸਦਾਵੀ ਨੇ 1973 ਤੋਂ 1976 ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਓਰਿਸਿਸ ਉੱਤੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਉਪਰੰਤ 1977 'ਚ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ 'ਫਿ ਰਿਭੇਨ ਫੋਸ ਆਫ ਰਿਭਵ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਅਰਬ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਦੋ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1979 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ ਉਹ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੀ। 1982 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਉਹ ਸਰਗਰਮ ਰਹੀ। ਅਤੇ 1983 ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਰਸ਼ਨ ਛਪ ਕੇ ਆਇਆ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਜੀਵ ਚਿੱਤਰ ਨਾਇਕਾ 'ਫਿਰਦੌਸ' ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਵੇਸ਼ਵਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਨਾਵਲ ਇਕ ਮਜਬੂਰ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਬੰਦੋਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ਕਹਾਣੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ ਇਸ ਦੇ ਸੂਤਰਧਾਰ ਹਨ। ਗੋਸ਼ਟੀ 'ਚ ਵਿਪਨ ਗਿੱਲ (ਅਵੱਲੀ ਪੀੜ), ਸਵਾਮੀ ਸਰਬਜੀਤ (ਕਸਵਾਦੀ), ਗੁਰਮੀਤ ਆਰਿਫ਼ (ਅਹਿਮਦਸ਼ਾਹੀ), ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਤਿਅਜ਼ (ਉਲਾਹੀਆ) ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਰਸ਼ਨ ਜੋਗਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੁੱਲਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਬੋਗੀ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘਵਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਪਟਿਆਲਾ, ਦੀਪ ਜਗਦੀਪ, ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ, ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਰਸ਼ਨ ਚਿੱਲੇ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਮੀਰੀਆ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਪਰਮਕੌਟ, ਹਰਬੰਸ ਬਰਾੜ, ਅਤਰਜੀਤ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗੜੀ, ਦਵੀ ਸਿੰਧੂ ਆਦਿ ਨੇ ਬਹਿਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਹਰ ਕਹਾਣੀ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੀ ਸੂਰ ਤਿੱਖੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਹੀ ਰਹੀ। ਕਈ 'ਵਿਦਵਾਨ' ਨੇ ਬਿਨਾ ਤਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਖੋਜ ਪੱਧਰ 'ਯੂ ਟਿਊ ਆਓ ਉਸ ਗਲੀ ਸੇ ਹਮ' 'ਚ ਵਤਨ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਿਕੇਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਜੇ. ਐੱਚ. ਸੇਖੋਂ ਦਾ ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਘਰ' ਤੇ ਖੋਜ ਪੱਧਰ ਵੀ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਪੰਨੇ : 168, ਮੁੱਲ : 50 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਪਤਾ : 984-ਮਾਡਲ ਹਾਊਸ, ਜਲੰਧਰ, ਪਰਚੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਸੰਪਾਦਕ ਹਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜਿੰਦਰ (98148-03254)

ਕਲਾਕਾਰ : ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2024

ਕਲਾਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਕਹਾਣੀ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕੀ ਇਸ ਵਾਰ 'ਸ਼ਬਦ' ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲਾ ਅੰਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਰਾਮਪੁਰੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਘੜਾ (ਚੰਪਾ ਕੁ ਸੁਕੜੀ), ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ (ਕਰਮ ਕੁਰੰਗੀ), ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਡਾਲਾ (ਐੱਥੇ ਜੇਹੇ ਸਾਧ), ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ (ਸਰਾਪ), ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੌਕੀ (ਫੁੱਲ) ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤਹਿਤ ਕੰਕਰਜੀਤ ਭੱਠਲ, ਸੁਖਪਿੰਦਰ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਦੇਵ ਗੁਪਾਲ ਕੋਲਗੜ੍ਹ, ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰਾਵਾਲ, ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਦਲਾਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜੀਤ ਔਲਖ, ਮਲਕੀਤ ਮੀਤ, ਮੋਜਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਚੜ੍ਹ, ਕੰਕਰਜੀਤ ਭੱਠਲ, ਪੁੰਦਰਿਚ ਸਿੰਘ, ਬਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ, ਰਾਮਪਾਲ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ, ਗੀਤ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਦਮਜੀਤ ਕੀਰਾ ਨੇ 'ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਛਪੇ ਹਨ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਡੀ. ਆਰ. ਬੰਦਨਾ ਨੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਸਭੇ : 96 ਅਤੇ ਮੁੱਲ : 75 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਪਤਾ : ਕਲਾਕਾਰ ਨਿਵਾਸ, ਪੱਤੀ ਰੋਡ, ਬਨਾਲਾ-148101 ਪਰਚੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ : ਕੰਕਰਜੀਤ ਭੱਠਲ (93165-16951)

ਸੋਵੀਨਰ

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 'ਉਚੇਰੀ' ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨੀਂਹ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸੋਵੀਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਵੀਨਰ ਕਾਲਜ ਦੇ 75 ਵੇਰੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਪਰੰਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੋਵੀਨਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਲੀ ਹਨ। ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਗੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੋਭ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਪ੍ਰ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਅਰੁਜਾ ਤੇ ਡਾ. ਪ੍ਰ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਦਰਜਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਲੇਖਕ ਅਧਿਆਪਕ ਰਹੇ। ਸੋਵੀਨਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ, ਡਾ. ਗੁਰਬਚਨ, ਡਾ. ਕੁਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰੀਰ, ਪ੍ਰ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ, ਡਾ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ, ਡਾ. ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਪ੍ਰ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰੀਨ, ਡਾ. ਠਾਕਰ ਦੱਤ ਜੋਸ਼ੀ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਡਾ. ਭੁਖਰੀਜੀ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਡਾ. ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਕਾਲਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ, ਅਹਿਮੀਅਤ, ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਫਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦੇਣ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਫਲਸਫਾ ਸੰਬੰਧ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਡਾ. ਆਤਮ ਸਿੰਘ ਰਾਵਾ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨੀਂਹ' ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਸਭੇ : 76। ਸੰਪਰਕ ਪਤਾ ਹੈ : ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸੰਪਾਦਕ: ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਲੀ

- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ

'ਸਾਹਿਤ ਕਲਸ਼' ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕਵੀ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ

ਪਟਿਆਲਾ-ਸਾਹਿਤ ਕਲਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਗਰੀਨ ਵੱਲ ਅਕੈਡਮੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਭੇ ਵਿੱਚ ਮਾਸਿਕ ਕਵੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪਵਨ ਗੋਇਲ, ਮੰਜੂ ਵਾਲੀਆ, ਸੋਨਿਮਾ ਸਿੱਧੂ, ਆਰ ਪੀ ਗੁਲਾਟੀ, ਪ੍ਰ. ਵਰਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਪ੍ਰ. ਮੰਜੂ ਵਾਲੀਆ, ਡਾ. ਭਾਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਗਦ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ

ਕੀਤੀ। ਸੰਚ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸਾਗਰ ਸੂਦ ਨੇ ਵੀ ਮੌਖ ਸਾਂਝ ਕੀਤੀ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੰਜੂ ਵੈਬ ਨੇ ਬਾਧੂਕੀ ਨਿਭਾਈ। ਸ੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਹਿਤਕ ਕਲਸ਼ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੱਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੱਡੀ ਮੰਗੀਕਲ ਕੰਪ ਵੀ ਲਗਾਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਕਵੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਖੁਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਨੁਪੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੋਇਲ, ਜਿਮਾ ਸੂਦ ਗੁਪਤਾ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਕਰਿਸ਼ਨ ਧੀਮਾਨ, ਕਾਮਲ ਗੋਇਲ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਅਨਾਨਾ, ਬਸਿੰਦਰ ਠਾਕੁਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੋਜੇ ਚਰਦੀ, ਅਮਿਤਧਰਮ ਕਾਡੀ, ਤਿਲਕ ਵਿੱਲੋ, ਸਤੀਸ਼ ਵਿਦਗਰੀ, ਡਾ. ਜੇਦੀਪ, ਗੁਰਦੇਸ਼ਨ ਗੁਜ਼ਾਲ, ਨਵੀਨ ਕਾਲ ਭਾਰਤੀ, ਰਾਜੀਵ ਸੂਦ, ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੰਦਲ, ਡਾ. ਮੰਜੂ ਅਰੋੜਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਪੰਜੂਨ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗੀ, ਆਰ ਪੀ ਗੁਲਾਟੀ, ਮਨੁ ਵੈਬ ਅਤੇ ਸਾਗਰ ਸੂਦ ਸੋਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲੇ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਲਸ਼ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੰਜੂ, ਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਰਮ ਕਾਡੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗੀ, ਦੀਪਕ ਸੂਦ, ਸਰਿਤਾ ਨੇਹਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੋਰ ਕੋਰ ਕੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

'ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਾਵਲ' ਰਿਲੀਜ਼

ਸੰਗਰੂਰ-ਕੈਪਟਨ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਟਰੱਸਟ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਮ ਜਰਮੇਲ ਸਿੰਧੂ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਾਵਲ' ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ ਕਾਲਨੀ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਬਹੁਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਡਾ. ਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਲ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਰਿੰਦਰ ਪੱਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ 'ਦੇਵ ਦਾਸ' ਦਾ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਧੂ ਨੇ 'ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਮੇਰੀ ਵੀ' ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਤਿਆਂ ਦੀ ਗੁਫ਼ਤਾਰ' ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਰਾਮਪਾਲ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਮਿਠਾਈ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਗਮੋਲ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕ ਛਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਤਿੰਨ ਨਾਵਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਹੁਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲਾ ਨਾਵਲਕਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੌਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲਾਂ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਿਖਿਆਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਹਟਪੀ, ਕਲਵੰਤ ਕਸਕ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੰਤ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਸ਼ਗੀਦਨਾਮਾ' ਰਿਲੀਜ਼

ਬਨਾਲਾ-ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤਪ ਸਥਾਨ ਘੁੰਨਸ ਵਿਖੇ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਦਿਪਾਤੇ ਮੌਕੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸੋਚੀ ਸਕੱਤਰ ਸੰਤ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸ਼ਗੀਦਨਾਮਾ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਰਾਮ ਬਹੁਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਅੱਧਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਗੀ ਸੰਤ ਘੁੰਨਸ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਵੀ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਵਾਰਿਤਕ ਲੇਖਕ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹੁ ਪਾਸਾਰੀ ਅਰਥ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਨੇ।

ਨਿਵਾਸ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਦੁਸਰਿੰਦੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ਼ਗੀਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਖ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸਤੁਤਾਂ ਪੜ੍ਹਤਕਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਰਸਾਈ ਕਦਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਸਕੇ। ਸੰਤ ਘੁੰਨਸ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪੰਨਵਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪਈ ਪੈਂਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਭਵਨਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਨੇ ਸੱਚੇ ਗੱਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰਾਂ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਤੁਣ ਤੱਕ ਸੰਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇਵੀ ਦੇ ਹਿੰਦੀ-ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਕੇਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗਿਭਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰਕਾਂ ਨਾਲ ਗਹਿਰਿੰਦ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ 'ਕੋਟ ਦੇਸੇ ਹੋ ਮੇਰਾ' ਨਾਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਰਨਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਦਾ ਦਿਲ ਵਿੰਨ੍ਹਨੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣਿਆਂ ਲੇਖਕ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ

ਸਬੋਚੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤ ਲੇਖਕਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਾਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਅੰਗ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੱਚ, ਅਠਾਵਾਦਿਕ ਅਦਾਇਗਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਤੇ ਸੁਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਗ ਵਾਸਤੇ ਗਹਿਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਮੇਤ ਡਾ. ਹੇਤੁਕਾ ਸਿੰਘ, ਤਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਿਲਾਸਾਥ ਤਰਸੀਮ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੇਖ ਨੇ ਹੁਥ ਖੋਜਾਰਥੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਬੋਚੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤ ਲੇਖਕਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਾਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਅੰਗ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ। ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸੱਚ, ਅਠਾਵਾਦਿਕ ਅਦਾਇਗਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਤੇ ਸੁਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰਗ ਵਾਸਤੇ ਗਹਿਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਮੇਤ ਡਾ. ਹੇਤੁਕਾ ਸਿੰਘ, ਤਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਿਲਾਸਾਥ ਤਰਸੀਮ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੇਖ ਨੇ ਹੁਥ ਖੋਜਾਰਥੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

—ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ

ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

ਸੰਗਰੂਰ-ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਸਮਾਗਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸਿਨਿਕ ਭਵਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਸਰੋਤਿਆਂ, ਪਾਠਕਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਿਵੇਕ ਚਿੰਤਕ, ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰਿ. ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਗਰਾ ਪੂਰੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਲੱਖ ਸ਼ੇਰਵਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲਾ ਗਰਗ ਪਾਤੜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਨੇਕ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਲੀਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਆਗੀਦਵਾਦ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਏ ਉਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖਮਤਾ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਨਾ ਬਣਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਹਿਜ ਮੌਕੇਲ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਨੰਦ ਸਹਿਜ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਭਵ 'ਚ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਹੱਦ 'ਚ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹੀ ਸੋਸਾਹ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹੈ, ਇਸ ਖੰਡ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਮੁਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਆਰਥਕ ਕਮੀ, ਤੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੁਕ੍ਰਮਕ, ਤੇਰੇ ਨਾਵਲ ਦਾ ਹਰ ਚੈਪਟਰ ਤੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੁਦਾਈ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਤੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਣ ਜਾਣੀ, ਇਹਦੀ ਲੱਜ਼ ਤੂੰ ਮਾਣੀ, ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਸਿਲਾ ਬਸ ਵਸਲ ਹੀ ਹਰ ਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੋ ਆਪਣੇ ਰੰਗ, ਆਪਣੇ ਢੰਗ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੁਣਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸੁਣਦੀ, ਉਹ ਔਰਤ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰ ਹੈ, ਬਦਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਪਾਏ ਰੱਸੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦੱਸੋ ? ਜੋ ਮਾਲਕ ਜਿਸਮ ਦਾ ਹੈ, ਰੂਹ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਰੰਜ ਦਾ ਮਾਹਰ ਖਿਡਾਰੀ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਵਪਾਰੀ, ਅਦੀਬ ਆਖੇ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਹ ਕੋਈ ਫ਼ਨਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਲਾ ਕਿਉਂ 'ਨੂਰ' ਨੂੰ ਕੋਹ ਤੁਰ ਉੱਤੇ ਭਾਲਦਾ ਹੈ ? ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਉਂ ਜਾਲਦਾ ਹੈ ? ਉਹਦੇ ਦੀਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਫ਼ਰ ਦਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਕੋਈ ਉਮੀਦ, ਹਉਮੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ-ਗਿਲਾ ਹੁੰਦੇ। ਅਸਾਡੇ ਦਰਮਿਆਨ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕੋਈ ਤੀਸਰਾ ਹੁੰਦੇ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤਰਕ, ਸੰਸੇ, ਤੋਖਲੇ ਤਕਰੀਬ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਤੇਰੀ ਬਾਬਤ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤਬਸਰਾ ਹੁੰਦੇ।

ਮੇਰੀ ਹਸਤੀ, ਮੇਰੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਬਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੀ, ਕੋਈ ਹਉਮੈ ਜਿਹਾ ਜਿੱਦਾਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦਾ ਹੁੰਦੇ।

ਮੈਂ ਹਰ ਇੱਕ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ, ਹੱਸ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਹਾਂ, ਕਦੇ ਸੁਣਾਏ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਹਦਾ ਰੂਪ ਤੇ ਮਹਿਕਾਰ ਵੀ ਕਾਹਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਿਆਂ ਨੇ, ਮਾਲੀਆਂ ਨੇ ਮਸਲਿਆ ਹੁੰਦੇ।

ਸਮੁੱਚੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦੀ, ਨਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦਗਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁੜ ਕੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੁੰਦੇ।

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਖਾਬ ਵੀ ਤਾਮੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਵਜੂਦ ਅੰਦਰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਢੰਗ ਗਿਆ ਹੁੰਦੇ।

ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂਘ ਹੈ ਤੈਨੂੰ, ਤਾਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਕ ਪੈਦਾ ਕਰ, ਮੁਹੱਬਤ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵਸਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਖੁਦਾ ਹੁੰਦੇ।

ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਇੱਥੇ ਸ਼ਿਅਰ ਕਹਿਣਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ 'ਨੂਰ', ਜਿਵੇਂ ਜੁਗਨੂੰ ਚਿਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਗਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦੇ।

(3) ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਗਵਾ ਕੇ ਜੀਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੀਝਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਨੀਲ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦੇ ਨੇ, ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਭਰ ਕੇ ਡਿੱਕਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਸਫ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੂਰਮੀਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੱਕ' ਨਾਲ਼ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਗਜ਼ਲ ਪਾਏਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। —ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੂਰਮੀਤ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ

ਮੇਰੀ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਖੁੰਜਾ ਆਪਣੇ ਜੋਗਾ ਰੱਖੀ, ਕੱਲਿਆਂ ਬਹਿ ਕੇ ਵੀ ਤਾਂ ਰੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਨੈਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੱਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਸੱਜਣ ਸਾਹਵੇਂ ਚੰਨ ਵੀ ਡਿੱਕਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ-ਅੱਧ ਪੁਲਾ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਰਹਿ ਜੇ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੂੰ ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਫੁੱਲ-ਸਟਾਪ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਸੱਚੀ ਦੱਸ, ਕੀ ਉਥੇ ਕੋਮਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ 'ਨੂਰ' ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ ਤੈਨੂੰ, ਇਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨੂੰਰਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੱਕ ਰਾਹ ਜਰਾ ਆਸਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਤੁਰਾਂਗੀ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਨਾਸਨ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁੜ ਉਹੀ ਪਲ ਦਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਵਿਛੋੜਾ ਜਾਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਵੀ ਸਜਾ ਸੁਲੀ, ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸੁਰਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਬੜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਫੁੱਲ ਲੈਣੇ ਸਭੇ ਸੰਸੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਿਭਣ 'ਤੇ ਆਈ, ਤੇਰੇ ਸਭ ਭੂਣ ਵੀ ਸੱਚ ਆਖ ਕੇ ਪਰਵਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਇਹ ਚੰਨ ਦਾ ਵਹਿਮ ਕੱਢ ਦੇਣਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂਘ ਹਰ ਦਿਲ ਨੂੰ, ਕਦੇ ਮੈਂ ਸੱਦਣੇ ਤਾਰੇ ਤੇ ਘਰ ਮਹਿਮਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਵਕਤ ਦੱਸੇਗਾ, ਦੋਣਾਂ 'ਚੋਂ ਕੌਣ ਹੱਸੇਗਾ,

ਜਦੋਂ ਸੱਜਣ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮੰਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਮਨਾ, ਕੈਸਾ ਸੁਦਾ ਹੋ ਇਹ ? ਕਿ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਕਹੋ ਜਾਨੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਤੂੰ ਜਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜੀਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਤੇ ਮਰਨੇ ਵਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਛੁਪੇ ਜੋ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਨਾਦਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖ ਲੈਣੀ, ਤੇ ਮੁੜ ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਪੁੰਗਰ ਕੇ ਸਭ ਹੋਰਾਨ ਕਰਨੇ ਨੇ।

(5) ਉਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜੇ ਸੂਰਜ, ਚੰਨ ਖੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ ? ਨੂੰਰ ਦੇ ਪਾਧੀਆਂ ਨੂੰ, ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੈ।

ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਚਲਣੇ, ਜੋ ਜਿਸਮ ਵੇਚਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਹੈ।

ਪੱਟਾਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ ਪੁੱਛਦੀ, ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੂਰ ਹੈ ਉਹ ? ਸਾਗਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੀ, ਸਹਿਰਾ 'ਚ ਇੱਕ ਨਦੀ ਹੈ।

ਕਿੱਦਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਾਂ ? ਕੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਗਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ? ਇੱਕ ਚੀਖ ਅਣਸੁਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੀੜ ਅਣਕਹੀ ਹੈ।

ਰਾਘਵ ਦੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਅਗਨੀ ਦੇ ਦੁਆਰ ਪਹੁੰਚੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਖੜੀ ਹੈ ਸਾਇਕ, ਘਾਹ ਉਹ ਜਾਨਕੀ ਹੈ।

ਬੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ, ਰੁਝੇਵੇਂ, ਗਿਸ਼ਤ ਘਟਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਵਾਲਾ, ਇਹ ਦੌਰ ਆਖਰੀ ਹੈ।

ਜੋ ਰਹਿਨੁਮਾ ਨੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ, ਰਾਹਾਂ ਵੀ ਰੋਕ ਲੈਂਦੇ, ਇਸ ਰਹਿਬਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਲੁਕਵੀਂ ਜਿਹੀ ਰਾਹਸ਼ਨੀ ਹੈ।

ਚੁਣਨਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਪੈਦਾ, ਹੁਣ ਦੇਸਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਮਿਲਦੀ, ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਦਿਲਬਰੀ ਹੈ।

ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੰਜੂਦ ਫ਼ਾਸਲੇ ਨੇ, ਐ 'ਨੂਰ' ਇਸ ਗਰਾਂ ਦਾ, ਹਰ ਸ਼ਖ਼ਸ ਅਜਨਬੀ ਹੈ।

(6) ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੱਡ ਕੇ ਹੀ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਿਲਾਓ 'ਚ ਨਾਲ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਕੋਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਰਾਜ ਦੱਸੋ, ਵਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਸਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਉਹਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹਿਣਾ ਇਹੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਣ ਕੇ, ਤਾਂ ਰੱਜ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਮਲਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਆਖਣ 'ਤੇ ਖੋਬ ਖੋਲ੍ਹੇ, ਤੇ ਹੁਣ ਤੂੰ ਅੰਬਰ ਤੋਂ ਡਰ ਰਿਹਾ ਏਂ, ਮੇਰੀ ਵਫ਼ਾ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਜੇ ਬੀਜ ਪਾਰੇ, ਲਹੂ ਪਿਲਾਵੇਂ ਤੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਤੂੰ ਪੀੜ ਖੋਲ੍ਹੋ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਝੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਔਨੀ ਕਮਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਅਜੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਸੁਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿੱਥ ਬਚਣੇ ? ਸਫ਼ੈਦ ਚੁੰਨੀ ਨੇ ਡਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਹਵਾ 'ਚ ਉੱਡਣਾ ਗੁਲਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਬੈਠੀ, ਤੁੜਪ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਵਿਲੁਖ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖ਼ਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਜੇ ਪੈਰੀਂ ਘੁੰਗੂਰ ਹੀ ਖੋਨੂ ਲਏ ਨੇ, ਤਾਂ ਫੇਰ ਨੱਚਣ ਤੋਂ ਸੰਗ ਕਾਹਦੀ,

ਐਤਵਾਰ, 22 ਸਤੰਬਰ 2024 (ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਫ਼ਾ)

ਤੂੰ ਬਣ ਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਮਨਾ ਲੈ ਮੁਰਸ਼ਦ, ਜ਼ਮਾਨੇ ਭਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

(7) ਤਪਸ ਤੋਂ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੁੱਖ ਸੀਨਾ ਮਗਰ ਔਨਾ ਕੁ ਜਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜੁਦਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਅਲਵਿਦਾ, ਐਪਰ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੀਬ ਪਰ ਸੀਨੇ 'ਚ ਪਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹਵਾ ਹੈ ਤੂੰ, ਮਿਣਾਉਣਾ ਹੋਂਦ ਮੇਰੀ ਹੈ ਹੁਨਰ ਤੇਰਾ, ਮੇਰਾ ਚਾਹਤ 'ਚ ਬਣ ਕੇ ਦੀਪ ਬਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮੁਹੱਬਤ ਮੌਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜੋ ਰੰਗਤ ਬਦਲ ਜਾਵੇ, ਮੁਤਾਬਕ ਓਸ ਦੇ ਇਸ ਦਿਲ ਦਾ ਢਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਤੇਰੇ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮੇਰਾ ਤੁਰਨਾ, ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ, ਤੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਣਾ ਹੈ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤੇਰੀ ਦੂਰੀ 'ਚ ਲਾਜ਼ਿਮ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦਾ ਬਰਫ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੇ ਹੁਣ ਨਜ਼ਦੀਕੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪਿਘਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਜੋ ਜਿੱਤਣਾ ਹੈ ਸ਼ਮੂਾ ਹੋ ਕੇ ਫ਼ਨਾ ਹੋ ਜਾ, ਜੇ ਵੱਢਣਾ ਨੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਦ ਦਾ ਜਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਮਗਨ ਹੋ ਰਾਤ ਸਾਰੀ ਚਾਨਣੀ ਦੀ ਸੋਜ ਮਾਣੀ, ਪਰ, ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਹੋ, ਸੁਝਾ ਉੱਠ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤੂੰ ਪੁੱਪਾਂ ਵਾਂਗ ਚਮਕੀ 'ਨੂਰ' ਵੱਡੀ ਫੁਰ ਭੁਲਾਈ ਨਾ, ਢਲੇਗੀ ਸ਼ਾਮ ਜਦ ਉਸ ਨਾਲ਼ ਢਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(8) ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਦ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤੀਰ ਆਪੇ ਤਾਂ ਪੁੱਜ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਮਿਲਕੇ ਵੀ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਮੈਂ ਸਦਾ ਦਰਮਿਆਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਯਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਸੁਭਾਨ ਅੱਲ੍ਹਾ, ਜੇ ਕਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ਼ਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸੁਭਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਰ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਆਰਜ਼ੂ ਨੂੰ ਖਕਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਪ ਦੇ ਡਰ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜਦ ਉਹਦੀ ਧੀ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਹੋਝ, ਹਉਕੇ ਹੀ, ਪੀੜ ਕਦ ਮੋਜ਼ਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਹੈ 'ਨੂਰ' ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ, ਚੀਖ ਜੋ ਬੇਬੁਥਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਤ

ਚੱਠਿਆਂ ਦੇ ਚਨਣ ਨੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਪਰਨੇ ਨਾਲ ਚੌਤਰਾ ਝਾੜਿਆ। ਉਹ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਬਣੇ ਗੋਲ ਬੜੇ ਉੱਤੇ ਪਲੱਬੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਫਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ ਕੱਛ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰ ਲੈ ਕੇ ਚੌਤਰੇ ਉੱਤੇ ਆ ਬੈਠਿਆ।

“ਆ ਬਈ ਤਾਇਆ ਫੌਜੀਆ। ਹੋਰ ਸੁਣਾ ? ਤਾਈ ਤਾਂ ਰਾਜ਼ੀ-ਬਾਜ਼ੀ ਐ ?” ਚਰਨਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਓ ਭਤੀਜ। ਸਰੀਰ ਪੱਥੋਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਤਾਈ ਤੇ ਤਾਇਆ ਨੌਂ-ਬਰ-ਨੌਂ ਆਂ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਵੱਡੇ ਨੂੰਰੇ ਅੰਠ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਆਂ। ਪਰ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੀ ਪੁੰਜਾਨੀ ਲਾਂਗੀ ਰਹਿਣੀ ਐ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਏਹ ਮੁਲਕ ਹੁਣ ਭਲੇਮਾਣੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਨੂੰ। ਏਥੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਲ ਐ - ਅੱਥ ਲੁੱਚਾ-ਲੱਡਾ ਚੋਧਰੀ, ਗੁੱਝੀ ਰੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ। ਬੰਦਾ ਕਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ ? ਜਾਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇ ?” ਫੌਜੀ ਨੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਗੁੱਝ-ਗੁਝਾਟ ਕੱਢਿਆ।

“ਨਾ ਤਾਇਆ। ਚੰਗੀ-ਭਲੀ ਤੇਰੀ ਪਿਲਾਣ ਲੱਗੇ ਐ। ਚੜ੍ਹੇ ਮੀਨੇ ਬੈਕ 'ਚ ਤੇਰੇ ਨੱਟ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਬਾਰਾਂ ਘੁਮਾਂ ਪੋਲੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸਾਡਾ ਤਾਇਆ। ਬਾਰਾਂ ਲੱਖ ਦਾ ਤਾਂ ਤੇਨੂੰ ਠੋਕਾ ਈ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਫੇਰ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇਰਾ ਠਾਣੇਦਾਰ ਲੱਗਾ। ਛੋਟਾ ਕਹਿੰਦੇ ਕੋਨੇਡੇ ਠਗਲਾ ਵਾਹੁੰਦਾ। ਵੇਲੇ, ਐਥ ਕੋਈ ਨਾ ਤੈਨੂੰ, ਨਾ ਤੇਰੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ। ਤਾਇਆ ਤੇਰੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜੇ ਉਗਲਾਂ ਘਿਓ 'ਚ ਨੇ। ਤੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਬੋਰਾ ਲਾਇਐ ?” ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਖੋਲ ਕੇ ਫੌਜੀ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।

“ਓ ਭਤੀਜ!!! ਗੱਲ ਏਹ ਨੂੰ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਗਿੱਲ ਐ ? ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਐ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹੇ, ਉਹਦਾ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ? ਜੇ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਵਕਤ ਚੰਗੀ-ਚੰਗੀ ਰੋਟੀ ਪੱਕਦੀ ਐ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਭੇਗ ਭੁੱਜਦੀ ਐ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਰੱਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦਾ ਕੀ ਹੱਜ ? ਜੇ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਾਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਠੱਗੀਆਂ-ਠੱਗੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਭੇ ਦਾਨਦਾਨ ਉੱਤੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋਣੇ, ਫੇਰ ਭਲਾ ਸਾਉ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਣ ਦਾ ਕੀ ਪਿਹ ?” ਤਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕੋਨੀਆਂ ਖੋਲ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀਆਂ।

“ਪਰ ਤਾਇਆ, ਨਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੀ

ਬਣਾਈ ਚੀਜ਼ ਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ 'ਚ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ, ਪੁਜਾ-ਪਾਠ ਕੀਤਾ, ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ 'ਚ ਮਨ ਲਾਇਆ, ਉਹ ਏਸ ਜੂਨ 'ਚ ਅੱਥ ਕਰਦੇ ਐ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੂੰ ਕੋਹੜੀ ਗੱਲਾਂ ਏਨਾ ਕਿੱਤ ਭੁਲਾਇਐ ? ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਖੋਲ ਕੇ ਦੱਸ ? ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਪਾ ਪੈਲੇ ?” ਚਰਨ ਨੇ ਨਵਾਂ ਸੁਆਲ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਲੈ ਸੁਣ ਲੈ ਨੇਵੇ ਭਤੀਜ। ਕੋਈ ਸਾਧ ਆ ਰਹਿਆਣੇ 'ਚ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸੰਗੀਨ ਜੁਰਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਲਾਂਗੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਉਹਨੂੰ ਸਾਬ ਬਰੀ ਕਰਤਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਮਾਉ ਪੁੱਤ ਸਾਧ ਨੇ ਗੱਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮਰਵਾਤਾ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀੜੀ ਰਹਿ ? ਆਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਸੁਣ ਕੇ। ਨਾਲੇ ਭਤੀਜ, ਆਹ ਹੁਣੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਾਇਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਉਹ ਤਾਂ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਏਥੋਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖ ਗਿਆ ਸੀ -

ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬੰਦੇ ਬਿਰਖ ਹੋ ਗਏ, ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਇਆ-ਸੁਣਾਇਆ ਸੁੱਕ ਗਏ। ਆਖੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਜੜੇ ਘਰੀਂ ਜਾਣ ਤੁਹ, ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਏਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ।

“ਤਾਇਆ ! ਏਹ ਤਾਂ ਉਸ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਮਾੜੀ ਹੋਈ। ਨਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਕਮਾਉ ਬੰਦਾ ਗਵਾਇਆ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਧੱਕੇ ਖਾਏ। ਇਨਸਾਫ਼ ਫੇਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਆਖਰ ਨੂੰ ਫੇਰ ਖਾਲੀ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ। ਨਾ ਤਾਇਆ। ਭਲਾ ਹੁਣ ਸਾਧ ਬਾਰਹ ਆ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਘੜਿੱਤਾਂ ਫੇਰ ਨਾ ਕਰ ?” ਚਰਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਸ਼ੋਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

“ਭਤੀਜ, ਗੱਲ ਏਹ ਨੂੰ ਹੈ ਸਾਧ ਬਰੀ ਹੋ ਕੇ ਕੀ ਕਰੂ ਕੀ ਨਾ ਕਰੂ ? ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਨਾ ਫਿਰ ?” ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਉੱਠ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ।

— ਡਾ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਕਰਦੀ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦੇ ਮੋਦਰ ਸਿੱਦ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਉਥੇ ਚੁਸਤ ਚਲਾਕ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਆੜ ਤਹਿਤ ਅਨੰਤਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਵੀ ਖੂਬ ਹੱਥ ਰੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਸਤ ਚਲਾਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇਖੀ ਅਨਸਾਰ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਰਥ ਹੀ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਅਸਲੀ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਲਸਰੂਪ ਧਰਮ ਦੇ ਬਦਲਣੇ ਰੂਪ ਡੋਰਾਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਇਸ ਵਕਤ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੇ ਇਸ ਮਾਨਵ ਵਿਰੋਧੀ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਤ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ; - ਔਨਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ, ਵਧਿਆ ਵਪਾਰ ਇਉਂ, ਡੋਰਾ ਸੀ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਜੋ, ਅੱਜ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਹੋ। (ਪੰਨਾ-21) ਉਪਰੋਕਤ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਤ ਇਸ ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਪਲੀਤ ਹੋਇਆ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਗਿਜ਼ਾ-ਨਾਤਾ ਪ੍ਰਥਿਯ, ਮਾਨਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਵਿਘਨਣ, ਬੰਦੇ ਦਾ ਦੋਗਲਪਾਣ, ਅਸਾਵਾਂ ਪ੍ਰਵਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢੇ, ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮਾਂ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਲਪਗਤ ਪਰਖ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ

ਅਭਿੰਗ, ਅਡੋਲ ਤੇ ਅਬਦਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਾਕ ...

ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਤ ਕੋਲ ਗਜ਼ਲ ਦੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਸਮਝੋਂ ਆਂ। ਉਹ ਠੱਠ ਮਲਵਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਖੁੱਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਰਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਸਫਿਆਂ 'ਤੇ ਉਲੀਕਦਾ ਹੈ। ਸਪਾਟ ਬਿਅਨੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੇਹੱਦ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਜ਼ਲ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਤਗਜ਼ਲ ਲਈ ਗਜ਼ਲ ਉਸਤਾਦ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਜਿੱਕੇ ਸਦੀਵੀ ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਇਸ ਨੂੰ ਐਥ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਐਥ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਲ ਜਨ ਸਮੂਹ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁੱਚੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਐਸਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਵਾਂਗ ਜਗਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। - ਐ ਸੁਝਾਹੂ। ਦੋਸਤੋਂ ਬੋਝੀ ਪਰਖ ਦੀ ਹੈ ਘੜੀ, ਦੇਖਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਕਿ ਕਿਸ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਠੰਢਾ ਹੋ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਕਹਾਣੀ 'ਚੀਕ' ਲਿਖਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਇਸ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖੇ ਵਰਗੇ ਦੇ ਮਾਨਵਿਕ ਅਵਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਪਈ ਜਾਣ-ਪਾਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ; ਉਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਪਾਤਰ ਦੁਆਲੇ “ਅੱਥੜੀ ਸਵਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਘੰਗਾ ਹੈ।” ਕਹਾਣੀ ਦਰਦਾਚਾਰੀਆ ਵਿਚਲਾ ਇਹ ਜਾਤੀਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਪਾਤਰ ਸਰੂਲ ਵਿੱਚ “ਪਚਸੀ ਪਰਸੋਟ ਆਪਣੇ” ਵਰਗ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਕੱਲਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਵਰਨ ਜਾਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਜਾਤੀਵਾਦ ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਮਿਸ਼ਰ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕਹਾਣੀ 'ਮੇਰ ਪੋਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ' ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਬਣਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਮੇਰ ਦੇ ਮੇਰ ਨੂੰ ਪਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਜਾਤ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀਵਾਰ ਬਣਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਾਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੀਵਾਰ ਉਲੰਘ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਮਨ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੀਵਾਰ ਢਾਹ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਅਵਚੇਤਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਅਲੋਹ' ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਾਤਰ ਮਨਦੀਪ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰ-ਜਾਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਹੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਗਰੀਬ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਅੌਲਾਦ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੁੱਸਾਵਾਨ ਲਿੰਡਾ ਗੰਗ ਬੰਦਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਲੱਚਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੁੱ

